



**Kansallisia kokemuksia
juurtumisen poluilta –
mielenterveysstrategian hankkeet
Sisä-Suomen Tulevaisuustukiimi**

**Soile Ridanpää STM
Erityisasiantuntija
HYTE**

1.12.2022



Juurutus lähtee jo mielenterveysstrategiasta

- “Kootaan ja otetaan käyttöön eri ympäristöissä, esimerkiksi varhaiskasvatuksessa, kouluissa, työpaikoilla ja tuetussa asumisessa toteutettavia tutkimuksella hyviksi havaittuja toimintamalleja.”
- “Palvelujen suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa otetaan huomioon käyttäjien näkemykset. Esimerkiksi hyödynnetään kokemusasiantuntijoita ja asiakkaiden kokemuksia.”



Hanketyötä tuetaan, edistetään ja toimintamalleja juurrutetaan monin tavoin myös hankkeiden ulkopuolella eri verkostoissa ja ryhmissä



- Mielenterveysellipsi, STM, avoin eri ministeriöille
- Hyvinvointiellipsi, STM, avoin eri ministeriöille
- Työ- ja toimintakykyellipsi, STM
- KTNK ja sen alainen MiePä -jaosto STM + laaja sidosryhmäosallisuus
- Mielenterveyspooli, Mieli ry
- Mielenterveyspoliittinen neuvottelukunta, Mieli ry
- Itsemurhien ehkäisyverkosto THL
- Mielenterveyden asiantuntijaryhmä THL
- VNTEAS hanke Mielenterveysvaikutusten ennakoarviointi 3/2022-12/2022, MIVA käyttöön THL, Mieli ry, MTKL
- VA:ta saavia hankkeita; MITO, IE, IPS, Recovery, HAAVA (Polamk)... useita eri toimijoita mukana!

Valtionavustuksen ehdot voivat sisältää myös vaatimuksen juurrutuksesta



"Avustukset ovat harkinnanvaraisia. Hakemusten arviointi ja keskinäinen vertailu perustuvat kokonaisarviointiin, jossa otetaan huomioon muun muassa seuraavat perusteet:

- Täyttääkö hakemus yleiset ehdot valtionavustuksen myöntämiseksi?
- Onko kyseessä jo aiemmassa suunnitelmassa kuvattu toimintamalli?
- Mikäli suunnitelmaan sisältyy aiemmin rahoitettuun verrattuna uusia kohderyhmiä tai resurssin lisäystä, onko ehdotettu aikataulu ja resursointi realistinen?
- Onko suunnitelma realistinen huomioiden ehdotettu aikataulu ja resursointi?
- Parantaako ehdotettu lisärahoitus tavoitteiden saavuttamista ja toimintamallien juurruttamista?
- Sisältyykö suunnitelmaan tavoitteiden toteutumista edistävää yhteistyötä järjestöjen kanssa?
- Onko lasten ja nuorten näkökulma huomioitu joko suoraan kohderyhmänä tai onko hankkeen tuottamaa toimintamallia tai hyvää käytäntöä mahdollista soveltaa lapsiin ja nuoriin?

Itsemurhien ehkäisy –hankkeiden juurrutus



- **Mukana elämässä (ME) - Itsemurhien ehkäisy Kainuussa -hanke**

”Hankkeessa keskitytään toimintaan, joissa vahvistetaan työntekijöiden osaamista ja parannetaan toimintamalleja lasten, nuorten, työikäisten ja ikäihmisten mielenterveyttä ja sen edellytyksiä. Tavoitteiden toteutumista edistetään monipuolisesti yhteistyössä asukkaiden, järjestöjen, koulutuslaitosten ja sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoiden kanssa.

Toimintamallien juurruttamisen keskeisinä toimijoina hankehenkilöstön lisäksi ovat projektiryhmien ja ohjausryhmän jäsenet ja eri organisaatioiden toimijat, jotka ovat sitoutuneet ottamaan käyttöön hankkeessa kehitettyä toimintamalleja myös hankekauden jälkeen. Hanke toteutuu alueella poikkihallinnollisesti ja moniammatillisesti. Kehittämistyön perustana on sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus.”

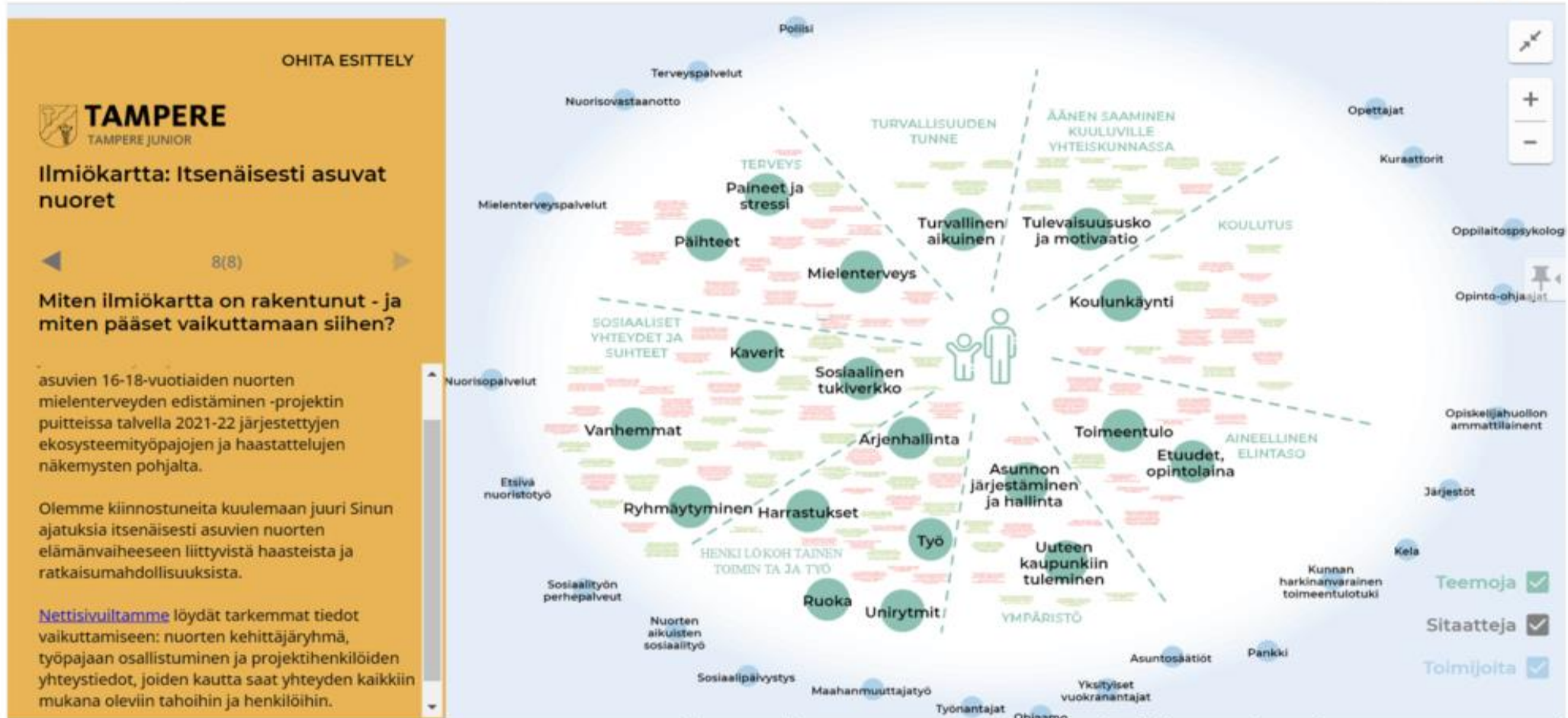
Monialainen yhteistyö ja aito osallisuus ovat osa hanketoimintaa koko hankkeen ajan



- **Itsemurhien ehkäisy Satakunnassa -hanke**

“Laaja-alaiset yhteistyöverkostot ja toimintamallit yhteistyöhön on muodostettu jo nykyisen hankkeen aikana ja niitä laajennetaan jatkohankkeessa tarpeen mukaan. Toimenpiteet toteutetaan yhteistyössä keskeisten sidosryhmien ja kohderyhmän kanssa. Kolmannen sektorin rooli hankkeen aktiivisena yhteistyökumppanina on osa hankkeen kansalais- ja kohderyhmäosallisuuden toteutumista. Järjestöillä on tärkeä rooli edunvalvojina, vertaistuen ja kokemustiedon tuottajina sekä palvelujen kehittäjinä ja järjestäjinä.”

MITO-hankkeet: esimerkkinä Itsenäisesti asuvien 16–18-vuotiaiden nuorten mielenterveyden edistäminen / Tampereen kaupunki



https://tampere.visualisoinnit.fi/itsenaisesti_asuvat_nuoret/

Recovery toimintaorientaatio – hankkeen juurrutus olikin itse hanke



- “Mielenterveysosaamisen kehittämisestä hyötyvät kaikki ja tässä hankkeessa huomioitiin asiakkaiden ja heidän omaistensa lisäksi laajasti erilaiset mielenterveystoimijat. Järjestöissä lisättiin toipumisorientaatiota koskevaa osaamista ja tarkennettiin siihen liittyvät periaatteet ja arvot, jotka voitiin sitten liittää osaksi arkista toimintaa.”
- “Asiakasosallisuus ja omaisten osallisuus olivat kantavia voimia läpi koko hankkeen ja kehittämistyö perustui vahvaan monikanavaiseseen vuorovaikutukseen, mikä olikin tärkeää COVID19-pandemian vuoksi. Monet hankkeessa kehitetyt toimintamallit ja esimerkiksi sähköiset palvelut jäävät pysyviksi toimintamalleiksi hankkeen totuttamisalueille.”

Juurutus on käytännön hanketyötä ja se voi olla myös koulutusta ammattilaisten arjessa



- Haastavat vuorovaikutustilanteet – itsemurhavaarassa olevan henkilön kohtaaminen HAAVA-hanke
- Polamk:n ja THL:n yhdessä tuottama verkkokoulutus poliiseiksi opiskeleville perus- sekä täydennyskoulutukseen, jonka sisältönä on antaa tietoa ja käytännön välineitä itsemurhavaarassa olevien tunnistamiseen, kohtaamiseen ja auttamiseen
- Koulutussisältöinä on tietoa ja välineitä:
 - itsemurhiin liittyvistä riski- ja suojatekijöistä,
 - mielenterveyden häiriöistä
 - puheeksi oton malleista
 - Itsemurhan tehneen läheisen tuesta
 - Myötätuntouupumuksesta jne.

Kehitetyt toimintamallit viedään Innokylään



<p>TOIMINTAMALLI</p> <p>Hyvän mielen kunta: työkalupakki kunnille mielenterveyden edistämiseksi</p> <p>MIELENTERVEYS MONIALAISUUS EHKÄISEVÄ PÄIHDETYÖ ENNALTAEHKÄISY KUNNAT</p>	<p>TOIMINTAMALLI</p> <p>Mielenterveysosaamisella ratkaisuja iäkkäiden palveluihin (2021-2022)</p> <p>HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN IKÄÄNTYMINEN MIELENTERVEYS</p>	<p>TOIMINTAMALLI</p> <p>Mielenterveystaidot Mielen Hyvinvoinnin tukena -salkku kuntalaisille</p> <p>ITSEHOITO HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN MIELENTERVEYS DIGITAALISET PALVELUT</p>

Kiitos!

soile.ridanpaa@gov.fi

